

Hankkeet ja organisaatiot yhteistyössä - kohti vähähiilistä Pohjois-Pohjanmaata

LIFE17 IPC/FI/000002
LIFE-IP CANEMURE-FINLAND

CANEMURE-hanke on saanut rahoitusta
Euroopan unionin Life-ohjelmasta.

Yhteinen tavoitteemme Pohjois-Pohjanmaalla

- ◆ edistää kuntien vähähiilisyttä ja
- ◆ saattaa kuntia mukaan verkostoihin ja sopimukseen

Alueelliset hankkeet kuntien tukena

CANEMURE

POP Ilmasto

Alueellinen energianeuvonta

VÄRE

KAHINA

Sisältö

- ◆ **HINKU-verkosto**
tukee kunnan ilmastotavoitteita kohti hiilineutraaliutta
- ◆ **KETS / Kuntien energiatehokkuussopimus**
tekee energiatehokkuustoimet ja kustannussäästöt näkyväksi
- ◆ **Pohjois-Pohjanmaan vähähiilisyyshankkeet**
tiivis hankekuvaus ja yhteyshenkilö

Kohti hiilineutraalia kuntaa

Ilmastonmuutoksen hillintä kunnan elinvoimaisuuden edistäjänä

Suomen ympäristökeskus (SYKE) 2020

#Hinku | @SYKEinfo

Hinku

Verkosto kuntien ilmastotyön edistämiseksi

- ▶ Sitouttaminen kunnianhimoisiin tavoitteisiin
- ▶ Tietoa, vertaistukea ja tuloksia
- ▶ Vertailukelpoista päästölaskentaa
- ▶ Toimintaa laajalla rintamalla
- ▶ Suuri ja kasvava joukko

2021

Huikea kasvutarina

39%
asukkaista

25%
kunnista

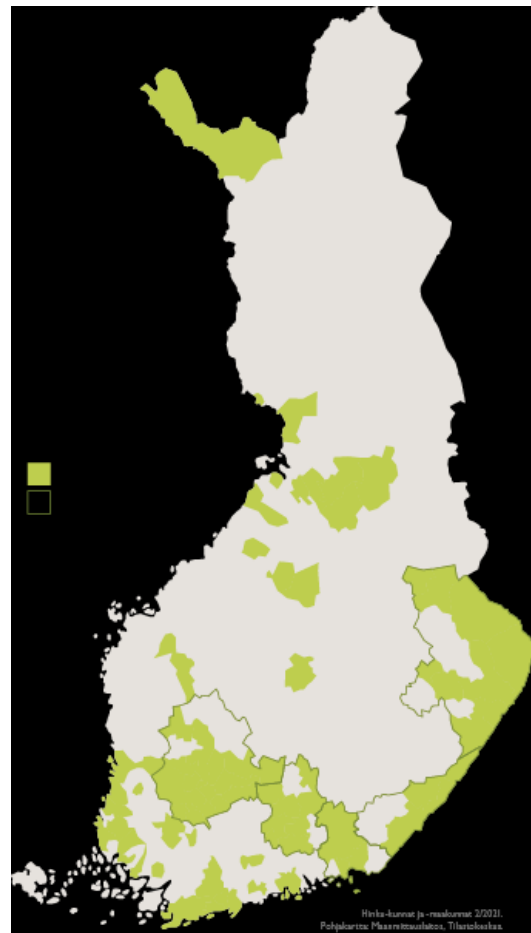
5
Hinku-
Maakuntaa

2008

- ▶ 5 kuntaa, yhteensä 36 000 asukasta
- ▶ Uusikaupunki, Mynämäki, Padasjoki, Kuhmoinen ja Parikkala

2019

- ▶ 70 kuntaa, yli 1 800 000 asukasta
- ▶ Mukana myös isoja kuntia ja maakuntia
 - ▶ Tampere, Turku, Lahti; Pirkanmaa, Etelä-Karjala, Päijät-Häme
- ▶ Uusia jäseniä mukaan koko ajan

Kunnianhimoiset tavoitteet

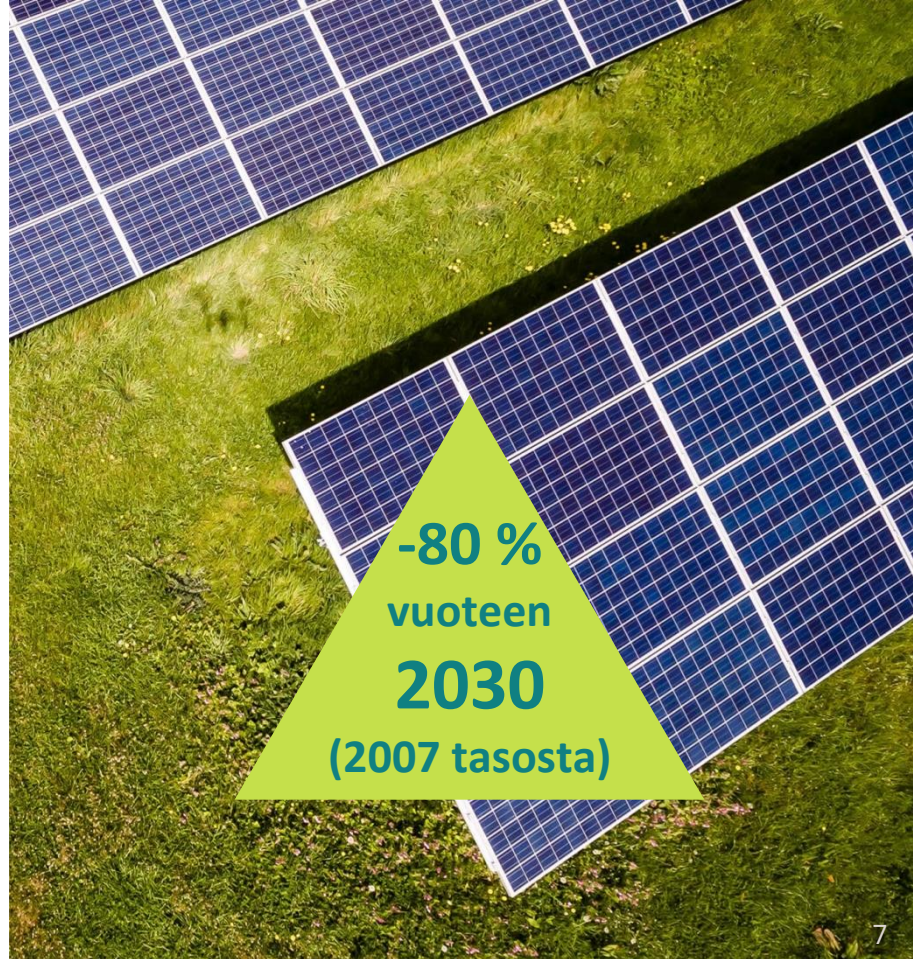
Kasvihuonekaasupäästöt -80 % vuoteen 2030
mennessä, vuoden 2007 tasosta

- ▶ Koskee kaikkea toimintaa kunnan rajojen sisällä (pl. päästökaupassa mukana oleva teollisuus)
- ▶ Sähkönkäyttö, lämmitys, liikenne, maatalous ja jätehuolto

Aikataulu EU:ssa paljon hitaampi

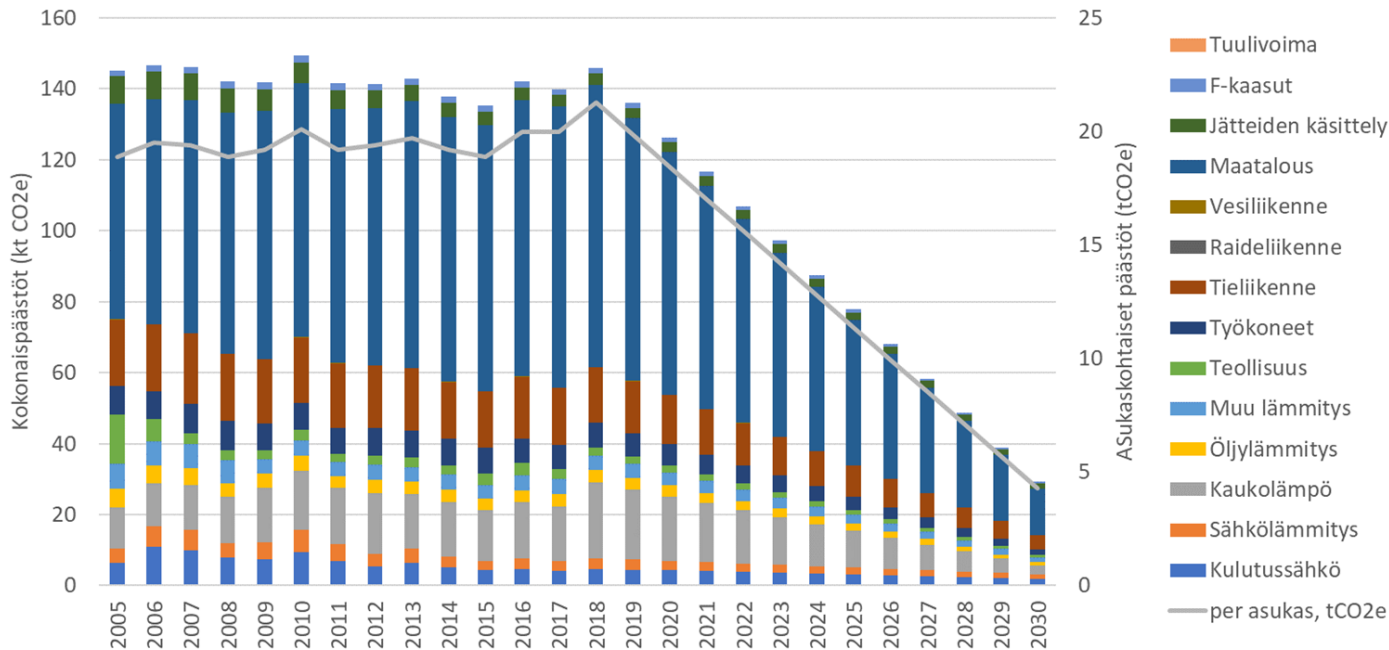
- ▶ -20 % 2020 mennessä, -40 % 2030 mennessä ja -80–95 % 2050 mennessä vuoden 1990 tasosta

Toimenpiteet usein taloudellisesti kannattavia,
parantavat työllisyyttä ja aluetaloutta

Kunnan päästöt

Haapaveden Hinku-laskennan kasvihuonekaasupäästöt

Hinku-kunnaksi ryhtyminen

Hinku kriteerien täyttämisen prosessit:

- ▶ Kunta ottaa kasvihuonekaasupäästönäkökulman huomioon kaikessa merkittävässä päätöksenteossaan.
- ▶ Kunta liittyy energiatehokkuussopimukseen (KETS)
- ▶ Nimitetään Hinku-yhteyshenkilö
 - ▶ Viestintä SYKEen sekä kuntalaisille
- ▶ Perustetaan Hinku-työryhmä
 - ▶ Edustettuna tärkeimmät hallinnonalat

Strategiatyö Hinkussa

Työryhmä ja yhteyshenkilö vastaavat seuraavista tehtävistä:

- ▶ Kunnalle laaditaan vuosittain hillintätoimien suunnitelma
 - ▶ Tarvittavat investoinnit hyväksytetään seuraavan vuoden talousarviossa.
- ▶ Kunnan henkilöstölle ja kunnanvaltuustolle tiedotetaan vuosittain hankkeen saavutuksista.
 - ▶ Toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet kootaan ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla sekä Energialoikka-verkkopalvelussa.
- ▶ Alueen asukkaille, yrityksille sekä maa- ja metsätalousyrittäjille viestitään ilmastonmuutoksen hillinnän mahdollisuuksista.

Hyötyä Hinku-kumppanuudesta

Hinku-verkoston jäsenenä kunta saa:

- ▶ Osallistua ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkostoon
- ▶ Skenaarioiden ja tiekarttojen laadintaan tukea
- ▶ Osallistua erikseen rahoitettaviin tutkimus- ja kehityshankkeisiin
- ▶ Kontakteja alan toimijoihin
- ▶ Viestintätukea ja näkyvyyttä omalle työlle, tuotteille ja palveluille

Pohjois- Pohjanmaan energianeuvonta ja KETS

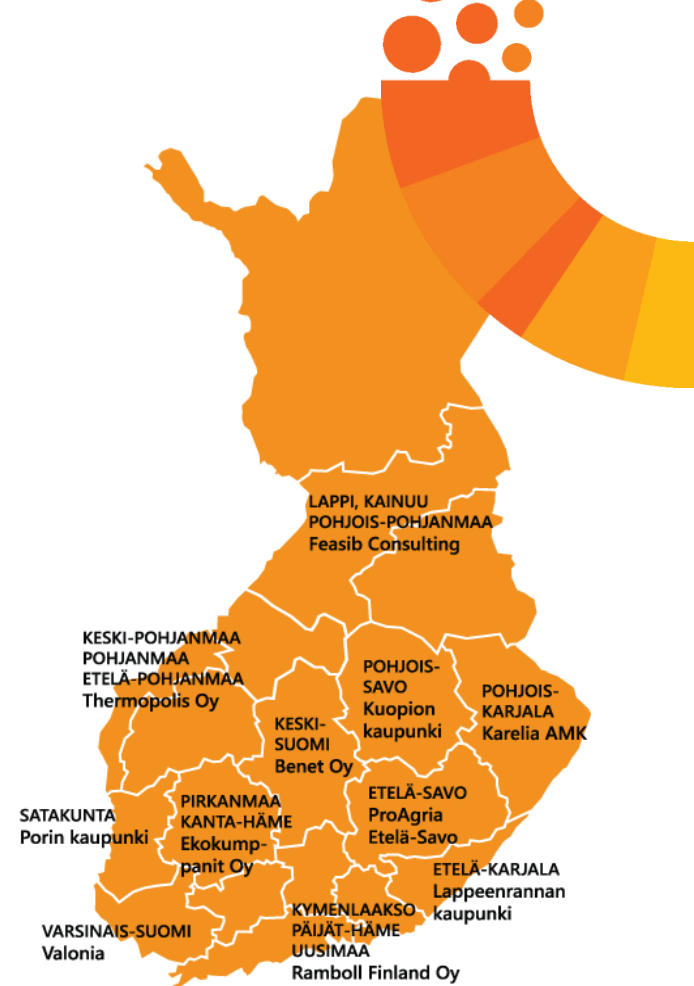
Energianeuvojat
Markus Latvala
Tuuli Pohjola

Alueellinen energianeuvonta on Energiaviraston rahoittamaa neuvontaa KULUTTAJILLE • KUNNILLE • PK-YRITYKSILLE

Puolueetonta tietoa ja neuvontaa energiatehokkuudesta ja uusiutuvasta energiasta

- Tietoa ja tukea energiatehokkuussopimukseen liittyville kunnille ja yrityksille
- Tietoa energiakatselmusten hyödyistä ja tuista
- Tietoa uusiutuvan energian kuntakatselmuksista
- Tietoa ja neuvontaa energiafiksusta asumisesta, lämmitysmuodon valinnasta ja vaihdosta sekä kestävästä arjen valinnoista
- Asiantuntemustaan ja materiaalejaan tarjoaa Motiva

Tätä teemme Pohjois-Pohjanmaalla

- Teemme parhaillaan kuntakierrosta ja haastamme kuntia vahvistamaan ilmastotyötään **liittymällä energiatehokkuussopimukseen**
- Autamme alueemme **pk-yrityksiä kertomalla energiakatselmuksista sekä taloudellisesti järkevistä energiatehokkuustoimista** ja niihin liittyvistä tukimuodoista.
- Neuvomme maakunnan asukkaita **asumisen energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian lisäämisessä** sekä kestävässä kulutusvalinnoissa

Feasib Consulting on ympäristö-, energia-, ja kiertotalouden haasteisiin erikoistunut asiantuntijayritys

- Kuluttajien neuvontapuhelin **maanantaisin klo 9-12**
044-971 3681

Kuntien energiatehokkuussopimus KETS

- Energiatehokkuusdirektiivin toteuttamiseen ja kansallisten tavoitteiden saavuttamiseen käytettävä, vapaaehtoinen työkalu
- Tärkein yksittäinen keino, > 77 % Suomen asukasmäärästä sopimuksen piirissä
- Sopimus tehdään kunnan ja Energiaviraston välillä
kaudeksi 2017 – 2025
 - Liittyjä laatii tavoitteet, toimintasuunnitelman ja raportoi vuosittain kulutustiedot ja toteutuneet toimenpiteet
- **Tavoitteena vähentää min. 7,5 % energiankulutusta verrattuna vertailuvuoteen**
 - Muutosta tarkastellaan toimenpiteiden säästövaikutusten tasolla

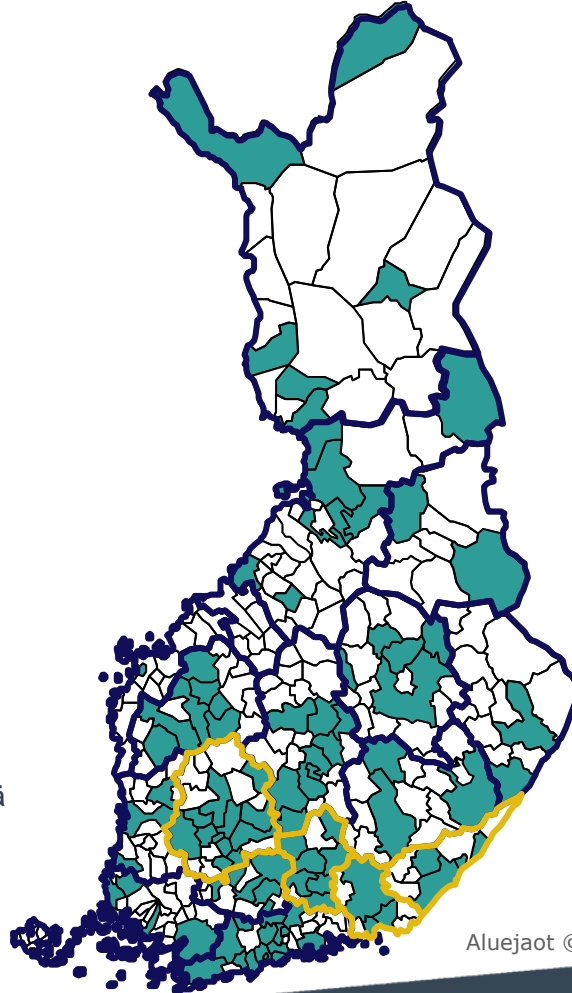
Kunnat 2020

 **Kunta-alan
energiätehokkuussopimus (KETS)**
2017-2025 (95 kuntaa)
Päivitetty 18.6.2020

Mukana myös 9 kuntayhtymää:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY
- HUS-kuntayhtymä
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
- Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
- Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä
- Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä
- Lounais-Hämeen Koulutuskuntayhtymä
- Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

 Maakuntarajat Hinku-
maakunnat

KETS / Pohjois- Pohjanmaa

Hailuoto

li

Kalajoki

Kuusamo

Liminka

Muhos

Nivala

Oulu

Utajärvi

Ylivieska

Liittymässä

Raahe, Pyhäjärvi,

Tyrnävä

Aluejaot © MML, 2018

KETS

- + Kustannussäästöjä energiakuluista
- + Positiivista näkyvyyttä
- + Ohjaa energiankulutuksen seurantaan ja hallintaan
- + Käytännönläheinen tuki muilta KETS-kunnilta

- + Toistaiseksi vapaaehtoinen järjestelmä
- + Sopimukseen liittyneillä korotettu tukiprosentti
 - *Tavanomaisen tekniikan energiatehokkuutta edistäviin investointeihin
 - * Uusiutuvan energian kuntakatselmukseen

- Jos liittyy HINKU –verkostoon, on velvoite liittyä myös KETS:iin.
- KETS:iin voi liittyä myös ilman HINKUA

**ENERGIATEHOKKUUS-
SOPIMUKSET**

hiilineutraalisuomi.fi

CANEMURE

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND

Projekti on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Tämän esityksen sisältö edustaa ainoastaan CANEMURE-projektin näkemyksiä ja EASME / Komissio ei ole vastuussa esityksen sisältämän informaation mahdollisesta käytöstä.

OAMK

Muhos – Ekologinen, elinvoimainen ja luonnonläheinen Oulujokilaakson keskus

- Muhos Hinku-kuntana vuodesta 2016
- Mukana kunta-alan energiatehokkuus sopimuksessa 2017 - 2025
- Uusiutuvan energian kunta: vesivoima 900 GWh, puu 47 GWh
- Vapaaehtoisuus on parempi valinta kuin pakottava lainsäädäntö tai muut pakkokeinot
- Sopimustoiminta osaksi kunnan arkea ja johtamisjärjestelmiä
- Tarkasti harkitut energiahankkeet; mm. maalämpökohteet, aurinkovoimalat ja ledistykset vähentävät CO₂ -päästöjä, mutta ovat myös taloudellisesti perusteltuja.

Geotermisen energian kartoitus selvitti keskisyvän maalämmön potentiaalia > monistettava malli

Konkreettiset, päästöihin ja talouteen vaikuttavat ilmastoteot

Muhoksen kunnan Hinku työryhmä toimii aktiivisesti

- Monialainen SRK, OSAO, LUOVI, NY, KUNTA
- Keskustelu, asioiden, tietojen ja kokemusten jakaminen
- Osana laajempaa kuntaverkostoa

Yhteystiedot : www.muhos.fi, Mikko Kari,
etunimi.sukunimi@muhos.fi

Hankkeita Pohjois- Pohjanmaalla

Canemure – Kohti hiilineutraalia Pohjois-Pohjanmaata

- Lyhyen ja pitkän tähtäimen tiekartta Pohjois-Pohjanmaalle kansallisen ja maakunnallisen energia- ja ilmastostrategian toteuttamiseksi
- Julkiseen ja yksityiseen päätöksentekoon vaikuttaminen niin, että tiekartan toimet toteutuvat
- Ilmastonmuutosta hidastavien toimien edistäminen hallinnossa, yrityksissä ja ihmisten elämässä
- Ilmastonmuutosta hillitsevien toimenpiteiden dokumentointi Pohjois-Pohjanmaalla
- Uusien, energia- ja ilmastostrategiaa toteuttavien hankkeiden aktivointi Pohjois-Pohjanmaalla
- Toiminta-aika 1.11.2018 - 31.10.2024

Canemure –valtakunnallinen toimija:
www.hiilineutraalisuomi.fi

Hiilineutraalisuus tarkoittaa sitä, että tuotamme vain sen verran hiilidioksidipäästöjä kuin pystymme sitomaan. Vielä parempi on, jos päästömme ovat lopulta pienemmät kuin hiilinielut.

Yhteystiedot : www.oamk.fi/canemure ,
Ritva Imppola, ritva.imppola@oamk.fi, 040
5484024

Tiekartasta askelmerkit Pohjois-Pohjanmaan ilmastotavoitteille

POPilmasto 05/2019 – 04/2021

Neuvottelukunta ja yhteistyöryhmä 12/2020

maakuntahallitus

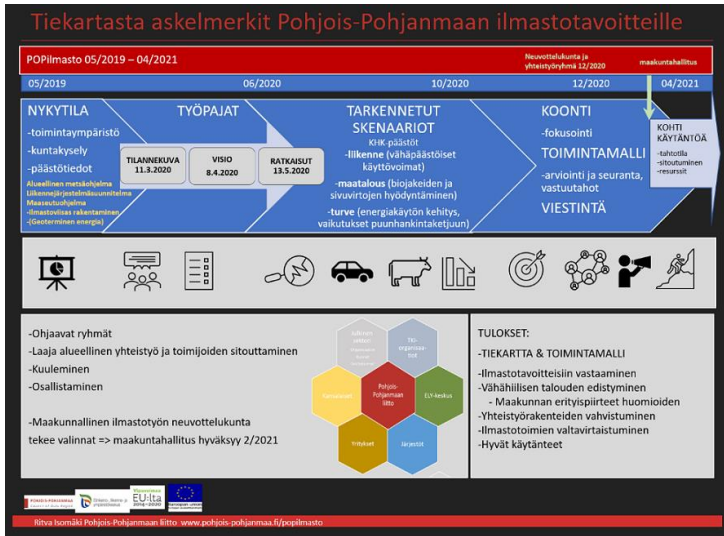

- Ohjaavat ryhmät
 - Laaja alueellinen yhteistyö ja toimijoiden sitouttaminen
 - Kuuleminen
 - Osallistaminen
- Maakunnallinen ilmastotyön neuvottelukunta tekee valinnat => maakuntahallitus hyväksyy 2/2021

TULOKSET:

- TIEKARTTA & TOIMINTAMALLI
- Ilmastotavoitteisiin vastaaminen
- Vähähiilisen talouden edistyminen
 - Maakunnan erityispiirteet huomioiden
- Yhteistyörakenteiden vahvistuminen
- Ilmastotoimien valtavirtaistuminen
- Hyvät käytänteet

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartta

<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2021/02/A63-.pdf>

Elinvoimaa Pohjois-Pohjanmaalle vähähiilisillä ja resurssiviisailla ratkaisuilla (VÄRE), 2018-2020

- EAKR-hanke (1.1.2018-31.12.2020)
 - Haapajärvi, Ii, Lumijoki, Muhos, Nivala, Pyhäjärvi, Tyrnävä ja Utajärvi
 - Totetuttajina Suomen ympäristökeskus ja Iin Micropolis Oy
- Pää tavoitteena on viedä Pohjois-Pohjanmaan kehitystä kohti resurssiviisaampaa ja vähähiilisempää maakuntaa
- Laaditaan toimintasuunnitelmat resurssiviisaiden ja vähähiilisten ratkaisujen käyttöönottamiseksi kunnissa
- Lasketaan ja analysoidaan ratkaisuvaihtoehtojen ympäristö- ja taloudellisia vaikutuksia

VÄRE-yhteyshenkilö projektipäällikkö Teemu Ulvi (SYKE),
teemu.ulvi@ymparisto.fi

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

KAHINA -hanke 2020-2022 – Kainuun ja Koillismaan kunnat hiilineutraaleiksi

- EAKR –hanke (1.3.2020-31.8.2022)
 - Kajaani, Kuusamo, Paltamo, Puolanka, Suomussalmi, Taivalkoski ja Vaala
 - Toteuttavat Kajaanin yliopistokeskus ja Suomen ympäristökeskus
- Tavoitteena auttaa kuntia kohti hiilineutraaliutta
 - Kannustetaan liittymään Hinkuun ja energiatehokkuussopimukseen
 - Selvitetään kunnan energiaratkaisujen nykytila, suunnitellaan ja toteutetaan viisaita energiaratkaisuja
 - Viestinnän ja verkostoitumisen kautta vaikutetaan kuntalaisten ja yritysten ratkaisuihin

Kahina-yhteyshenkilö Tuomas Niskanen,
tuomas.niskanen@oulu.fi, 050 5233 007

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Alueellinen energianeuvonta on Energiaviraston rahoittamaa neuvontaa KULUTTAJILLE • KUNNILLE • PK-YRITYKSILLE

Puolueetonta tietoa ja neuvontaa energiatehokkuudesta ja uusiutuvasta energiasta

- Tietoa ja tukea energiatehokkuussopimukseen liittyville kunnille ja yrityksille
- Tietoa energiakatselmusten hyödyistä ja tuista
- Tietoa uusiutuvan energian kuntakatselmuksista
- Tietoa ja neuvontaa energiatuista asumisesta, lämmitysmuodon valinnasta ja vaihdosta sekä kestävästä arjen valinnoista
- Asiantuntemustaan ja materiaalejaan tarjoaa Motiva

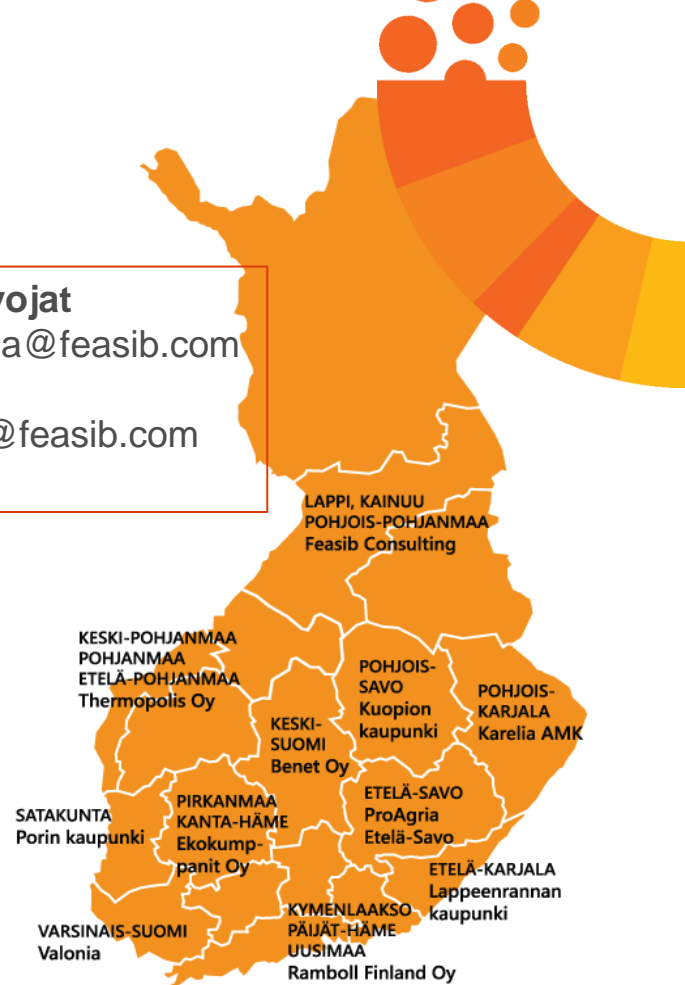
Energianeuvojat

markus.latvala@feasib.com

Ylivieska

tuuli.pohjola@feasib.com

Kajaani

Hyviä tietolähteitä

Lisätietoa verkossa

- Energiatehokkuussopimuksista energiatehokkuussopimukset.fi
- Energiakatselmuksista motiva.fi/energiakatselmus
- Uusiutuvan energian kuntakatselmus motiva.fi/kuntakatselmus
- Pätevöityneet katselmoijat motiva.fi/energiakatselmoijat
- Katselmus- ja investointituet lyhyesti motiva.fi/energiakatselmus

- Kuluttajan tietopankki energiategokkaaseen arkeen ja asumiseen motiva.fi/koti
- Aurinkosähkön hankinta-apuri kotitalouksille ja kerrostaloille aurinkosahkoakotiin.fi
- Tietopankki pientalon rakentajalle energiatehokaskoti.fi
- Tietoa energiategokkaasta valaistuksesta
 - Kotitalouksille lampputieto.fi
 - Kiinteistöille valaistustieto.fi
- Facebookissa @Asiaaenergiasta facebook.com/asianaenergiasta
 - Henkilökohtaista neuvontaa kuluttajille Messenger-viestipalvelun kautta

- Alueelliset energianeuvoajat, yhteystiedot energiavirasto.fi/energianeuvonta

